

Juuresta Lähtien

Esihistoriallinen Yhteys Scandinavian Talonpoikauskulttuuriin

P. K. Kauppi

HISTORIAALLINEN
TALONPOIKAIS
KULTTUURI
JA SEN
ERIKOISPIIRTEET

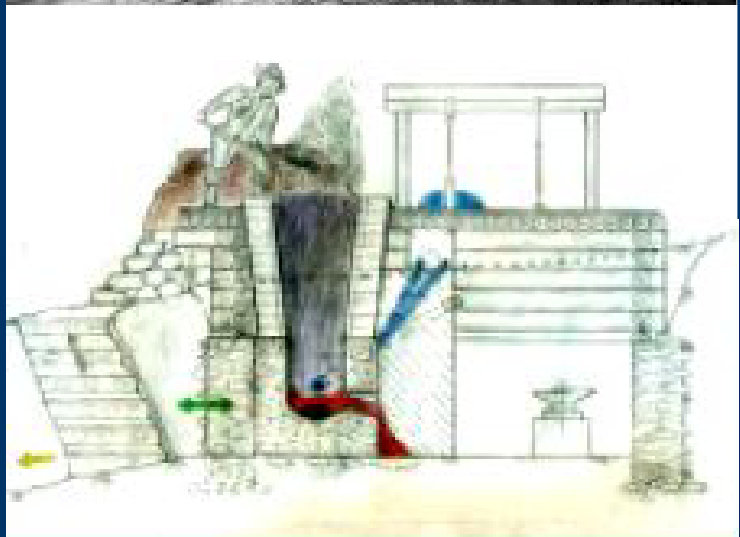
Lohesta
Talonpoikaishuone-
Rautaan
Ja
Savupirtteihin

Nakkula

Lääkkö

Flänkkilä

JUURESTA LÄHTIEN

KANSALLISELTA, ALUEELLISELTA JA KYLÄ TASOLTA

JUURESTA LÄHTIEN

ESIHISTORIALLINEN YHTEYS SCANDINAVIAN
TALONPOIKAISKULTTUURIIN

P. K. Kauppi, Ph.D.

Kaikki oikeudet varattu. Mitään osaa tästä kirjasta ei ole lupa missään muodossa kopioida, tai jäljentää, varastoida takaisin saatavalle systeemille tai muuten, nyt tai uudella keksinnöllä, ilman aikaisemmin annettua kirjallista lupaa kirjoittajalta.

All rights reserved. No parts of this book may be reprinted or reproduced, stored as in a retrieval system or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, now or hereafter invented, without the prior permission in writing from the author (writer).

© 2021, 2022, 2023, 2024 by P. K. Kauppi
Juuresta Lähtien
Esihistoriallinen Yhteys Scandinavian Talonpoikais Kulttuuriin

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-80-7053-5

Englannin kielinen käännös kirjan 2024 painoksesta nimellä **“ROOTS”** on jukaistu:
ISBN: 9789523304161

DEDICATION

This Book is dedicated to the Nacku (Nakkula) family from the very first settlement far back in the history in the lands of Suntiokumpu to the riverbank Sigtuna Island of Kemijoki in Finland around 1000 -1100 – century (and earlier) to the last full life time occupation to midle of 1970 by Maria Madilta Kauppi os. Nakkula. The writer extends his gratitude to the past family members who contributed to the development of the state, and for centuries under difficult conditions kept alive the possiblity to develop this kind of long *Unbroken Highly Unique History* story (Peasant History) from the Northern part of Finland. Rightly so, a part of this book has been written in the 1600 - century Smokehouse of Nakkula in Liedakkala, Keminmaa, Finland and a part in Canada where the writer lives.

Tämän merkittävän Kemijokivarren paikan ja Historia Tarinan tallentamisen hedelmä kasvoi ja kypsyi Emäntä Maria Madilta Nakkulan elämän aherruksista paikalla ja löytyy:
www.kansalliskirjasto.finna.fi

Kirjoitusvirheet ja kirjoituksen puutteellisuudet ovat Kanadassa asuvan kirjoittajan täysi vastuu.

ABOUT THE AUTHOR

The Author grew up in Nakkula's home site along the shore of River Kemijoki. He completed the primary school in the village of Liedakkala, and proceeded to complete a Mechanical Trade School in the city of Kemi. Thereafter, he continued his studies by receiving Diploma in the Mechanical Engineering in Finland and Pulp and Paper Engineering Degree in Sweden. He further continued to receive his MSc in Engineering and Ph.D. Degree in the Management Engineering in the United States.

Author's educational background and professional career is truly international. He has worked in Finland for major pulp and paper machinery companies and the pulp and paper mills. In Canada he worked for well-known machinery and technology companies and several international consulting engineering firms as a Design Engineer and the Chief Project Engineer. He has been the development leader of complete new pulp and paper mill projects in China, Argentina and Thailand. He has been involved in major projects in Nigeria, Turkey, India, Malaysia and other Asian countries. He has published numerous articles in leading international pulp and paper industry magazines and served as an editorial adviser for the Paper Trade Journal Magazine, Chicago in the United States. He has also developed several patents and written a book in the International Development Management - A Broad Sector View in the Global Economy. A new book titled Foreign Production Project Planning in The Real World - Changed Project Development World has been published.

SISÄLTÖ

Valokuvat ja Kaaviot	xi
Johdanto	xiv
OSA 1 ESILLETUONTI NAKKULA - YHTEENVETO	3
OSA 2 PAIKAN KULTTUURIHISTORIALLISTA MERKITTÄVÄT TEKIJÄT	9
OSA 3 KEMIJOKIVARREN RAKENNUSKULTTUURI	13
3.1 Taustaa, 13	
3.2 Kehityksen Kulku Pääpiirteittäin, 14	
3.3 Rakennuskulttuuri, Savupirtti- ja Rappeutuminen, 18	
OSA 4 SIITUUNAN SAAREN RAKENNUSPERINTÖ	25
4.1 Taustaa, 25	
4.2 Lääkön Tila, 26	
4.3 Kontiolan Tilat, 27	
4.4 Nakkulan Tila, 29	
4.5 Flänkkilän Tila, 31	
4.6 Hoikkalan Tila, 32	
4.7 Kantatilojen Yhteistyö, 32	
4.8 Miksi Säilyttää Savupirttikulttuuria ja Kemijokivarren Historiaa ?, 33	
OSA 5 NAKKULAN PIHAPIIRI JA RAKENNELMAT	35
OSA 6 RANTAPATOJEN AIKA	43

OSA 7 LOHI, KORVAN KARSINAPATO JA KORVAN LUISKA	49
OSA 8 KEMIJOEN PATOAMINEN, PUOMIT JA PUOMIPYYKKI	56
OSA 9 KAPEA PUDAS (LÄÄKÖN OJA)	59
OSA 10 NAKKULAN HARKKOUUNI - MASUUNI	63
10.1 Taustaa, 63	
10.2 Löytö, 64	
10.3 Sijainti ja Olosuhteet, 67	
10.4 Rakenteesta ja Toiminnasta, 70	
10.5 Yllätykset ja Toteamukset, 73	
10.6 Materiaalinäytteet, 73	
OSA 11 NAKKULAN PERINTÖTILAN 1600-LUVUN SAVUPIRTTITALO	78
11.1 Taustaa, 78	
11.2 Alunperin Rakennettu, 80	
11.3 Ullakko, 88	
11.4 Yhteenvedo Myöhemmistä Muutoksista, 93	
11.5 Huomioitavat Tekijät - Miten Talo ja Historia Säästy - Mitä Nyt ?, 96	
OSA 12 PIKKU TARINOITA JA ELÄMÄÄ NAKKULASSA	99
OSA 13 SAKSALAISAIKAA	107
OSA 14 LOPPUSANAT	113
LIITTEET	121
A. Kartta ja Nakkulan Omistus	122
A.1 Liedakkalan 1767 Kartta ja Suomalmi Lähde, 122	
A.2 Nakkulan Omistajat Vuosina 1500 – 2024, 124	
B. Harkkouuni-Masuunin Lisäaineistoa	125
B.1 Rakenne Kaavio, 125	
B.2 Sulatusuunin Syöttö, 126	
B.3 Muurin Seinärakenne, 126	
B.4 Esitakomisen Kuonaa ja Hiilimurskaa, 127	
B.5 Uunin Pohjakuona (sivuseinä) Kappaleita, 127	

B.6	Uunin Nurkka Rakennelma, 128	
B.7	Puhallusaukkojen Muotoilupuu Muurirakenteeseen, 128	
B.8	Uunin Puhallusilman Nahkaputki, 129	
B.9	Uunin Piipun Tiiliä, 129	
B.10	Harkkouuni-Masuuni Rakenteen Hirsi, 130	
B.11	Suokuokka, 130	
B.12	Suokirves (Pelikko), 131	
B.13	Sepän Takoma Työkalu, 131	
C.	Nakkulan Viimeisimmät Isännät ja Emännät	132
C.1	Tilan Viimeinen Isäntä ja Emäntä, 132	
C.2	Emäntä Maria Madilta Kauppi, os. Nakkula, 132	
C.3	Vanha Emäntä Amanda Nakkula, 133	
C.4	Vanha Isäntä Pekka Nakkula, 133	
C.5	Isäntä Jalmar Kauppi, 134	
C.6	Kirjoittaja, 134	
D.	Lohipadoista	135
D.1	Korvan Padon (Ala-karsina) Yleiskaavio, 135	
D.2	Kultteenheitto – Salakalastus Isännät – Yksi Vene Ryhmä, 136	
D.3	Korvan Kultteenheiton Lohisaalis Veneessä, 137	
D.4	Korvan Ala-karsina, 137	
D.5	Rantapato Isännät ja Kappalainen, 138	
E.	Nakkulan Savupirttiasutuksesta ja Suvun Vaiheista	139
E.1	Savupirttiasutuksen Yleiset Kehitysvaiheet, 139	
E.2	Nakkulan Vanhan Savupirttitalon Kuvia Kemijoen Törmällä, 140	
E.3	Kemijoen KorkeanTörmän Alla Vanhan Talon Kohdalla, 141	
E.4	Savupirttitalon Etu – Etelä - ja Takaseinä v. 2019, 143	
E.5	Tarvike ja Kalusto Esimerkkejä (1,2,3,4 & 5), 144	
E.6	Puumerkkejä, 146	
E.7	Kaiverruksia, 146	
E.8	Tapetti - ja Reunanauha Esimerkkejä, 147	
E.9	Tyypillisiä Hautajaiskutsuja, 150	
E.10	Kunnan Köyhäinhallituksen - ja Huoltolaitakunnan Toimesta, v.152	
E.11	Pesäkirjoituksista ja Tila Kohtaisista Vaikutteista, 153	
F.	Kadonneen Sihtuunan Saaren Historiallinen Tausta	157
G.	Historiallinen Talonpoikaiskulttuuri Polttopisteessä	158
G.1	Ennakkoluulottomasti - Ymmärrys, Merkitys ja Edistys, 159	
G.2	Ymmärryksen ja Merkityksen Lisääminen, 161	

H.	Nakkulan Tilan Tausta ja Kehityksen Perusteet	163
	H.1 Nakkulan Kotitonttiin Liittyvät Maa-alueet – Isojako Jäljennös v.1825, 165	
	H.2 Nakkulan Perintötilan Kehityksen Paikka Tekijät, 166	
I.	Savupirtti Ajan Pihapiirin Rakenteelliset Tekijät	167
J.	Kanttilojen Elämästä ja Emäntien Uskonnollisuus	172
K.	Talonpoikaiskulttuurin Esilletuonti Ja Haasteet	178
L.	Historialliset Ilmakuvat - Nakkulan Pihapiiri v.1946	180
M.	Kemijokivarran Lohikalastuksen Vaiheista	182
N.	Mitä Todella Tapahtui Suomen Historiallisen Talonpoikaiskulttuurin Ymmärrykselle Erityisesti Kyseisellä Alueella?	185
O.	Kulttuuri Historiallisesti Harkitseville	205
P.	Historiallisen Talonpoikaiskulttuurin Merkityksestä	209

VALOKUVAT JA KAAVIOT

OSA & KUVA No.

OSA 1	3
1 Sihtuunan Saaren Keskus, 4	
2 Nakkula - Lääkkö ja Korvan Padon Ylä-karsina, 5	
OSA 2	9
3 Osa Maanmittaushallituksen v.1767 Liedakkalan Karttaa, Tilojen Kotitontit, 12	
OSA 3	13
4 Nakkulan Pihapiiristä, 21	
5 Osa Navettarakennusta, 22	
6 Vilja-Aitan Pystylauditus, 23	
7 Navetta, Kyliäinen ja Harkkouuni-Masuuni Montun Vanha Rakennus, 23	
OSA 5	35
8 Nakkulan Pihapiiri Rovaniementien Puolelta, 37	
9 Pihapiirin Rakennuksia Rappeutuneena, 38	
10 Pihapiiristä, 39	
11 Navettarakennus Rappeutuneena, 39	
12 Savupirtin Takaa, 40	
13 Savupirtin Takaa ja Vilja-Aitat (2), 40	
14 Nakkulan Pihapiiristä Rovaniementielle, 41	
15 Leppoisaa Aikaa Vilja-Aitoilla, 41	
16 Riikhirakennus, 42	
OSA 6	43
17 Patopaikkan ja Korvan Luiskan Sijainti Kilvet, 45	
18 Rantapadon Paikka, 45	
19 Lohilana Kemijoella, 46	
20 Lohilana Syvempään Patopaikkaan, 47	

21 Tyypillinen Rantapato, 48

OSA 7

49

- 22 Korvan Padon Sijainnin Määritys, 49
- 23 Nakkulan Nurkka - Korvan Padon Sijainnin Määritysmerkki, 50
- 24 Korvan Padon Asemakaava, 51
- 25 Uiton Miehet Nakkulan Rannassa, 51
- 26 Iso Lohi, 53
- 27 Kullevene, 54
- 28 Patovene, 54
- 29 Korvan Padon Lohisaaliin Punnitus, 55

OSA 8

56

- 30 Nakkulan Emäntä ja Isäntä Puomipyökillä, 56
- 31 Puomipyökki Kilven Kanssa v. 2019, 57
- 32 Nakkulan Rannalta Kemijoen Itäpuolelle, 76
- 33 Puomiasetelma Puomipyökin Alapuolella, 58

OSA 9

59

- 34 Kapean Putaan Savipohja, 60
- 35-1 Lääkön Ojan Jäännös Nakkulan Puolelta Katsottuna Keväällä v. 2019, 61
- 35-2 Lääkön Ojan Jäännös Lääkön Puolelta Katsottuna Keväällä v. 2019, 61
- 35-3 Kapean Putaan Jäännös Rinteen Alapuolella Keväällä v. 2019, 62

OSA 10

63

- 36 Harkkouuni-Masuunin Kaaviopiiros, 65
- 37 Harkkouuni-Masuuni Montun Suojarakennus, 66
- 38 Kaivaus Edenneessä Vaiheessa, 66
- 39 Kaivaus Uuunin Syöttötason Puolelta, 67
- 40 Uunin Pyöreä Sydän Piipun Kohdalla, 74
- 41 Uunin Sijainti Muurin Nurkassa, 74
- 42 Uunin Pyöreä Sydän Muuritason Alapuolella, 75
- 43 Uunin Keskeytetty Viimeinen Sulatus Alempana Uuunissa, 75
- 44 Esikäsitelty Pyöreän Rautakakun Palanen, 76
- 45 Uunin Poistoaukon ja Uunin Pohja Kuonaa, 76
- 46 Kaivausmateriaalia, 77
- 47 Lasikuonaa, 77

OSA 11

78

- 48 Nakkulan Savupirttitalo Talvella Ulkokuori Kunnostettuna, 78
- 49 Kuistin Portaat Ullakolle ja Kuistista Porstuan Läpi Kamariin (2), 81
- 50 Näky Porstuasta Pirttiin, 81

- 51 Pirtin Oven Läpi Porstuaan ja Tupaan, 82
- 52 Pirtin Orsien Paikat Eteläseinällä, 82
- 53 Pirtin Joen -ja Eteläpuolen Seinä, 83
- 54 Pirtin Savuaukot Joenpuolen Seinässä, 83
- 55 Pirtin Seinän Takaisen Kamarin Viimeinen Kakluuni, 84
- 56 Isännän Kamarin Viimeisen Kakluunin Perustus, 84
- 57 Tuvan Kakluuni ja Piippu Ullakolle, 85
- 58 Tuvan Pohjois-ja Joenpuolen Seinä, 85
- 59 Tuvan Pihan-ja Pohjoispuolen Seinä, 86
- 60 Tuvan Pihapiiripuolen Seinä, 86
- 61 Tuvan Pihapiiripuolen Seinän Nurkka, 87
- 62 Porstuan ja Tuvan Ullakon Seinä, 89
- 63 Jatkoa Edelliseen Kuvaan (62), 89
- 64 Tuvan Kakluunin Piippu Ullakolla, 90
- 65 Savupirtin Puoleinen Seinä Ullakolla, 90
- 66 Tuvan Ullakon Läpi Portuan ja Kamarin Ullakolle, 92
- 67 Näky Savupirtin Ullakolta, 92

OSA 12

99

- 68 Kirjoittaja ja Kaveri Taru, 103

OSA 13

107

- 69 Saksalaiskapteenin Kaksipuolinen Tammi-Mylly Peli, 108
- 70 Liedakkalan Historiallinen Koulurakennus, 109
- 71 Viitakosken Kylän Pieni Evakko Mökki, 110

Enemmän Valokuvia Löytyy Liitteistä

JOHDANTO

Tarina Perustuu Historiaan, Toteamuksiin Ja Huomioihin

Kun Nakkulan perintötilan historian esilletuonti työ aloitettiin olisi voinut toivoa alueen kiinnostusta kun kyseessä oli harvinainen ja unohdettu **”tyhjä kohta”** historiallisessa talonpoikauskulttuurissa Scandinavian Lapissa minkä historiallinen tausta liittyy Kemijoen Loheen. Kysymyksessä oli esihistoriallisen ajan perintötila ja sen alkuperäisen kotitontin tilanne kulttuurihistoriallisesti merkittävällä Suomen pisimmän joen Kemijoen rannalla. **Kemijoki oli** Euroopan tunnetuin Lohijoki mikä on historiallisesti merkittävää ottaa huomioon.

*Kirjassa esitetylle talonpoikauskulttuuri historialle kokonaisuutena oli eduksi kun ulkomailla pysyvästi asuva kirjoittaja oli kasvanut paikalla ja jo aikaisessa vaiheessa ymmärtäsi alueellisen kiinnostuksen puutteen kulttuurihistoriaan ja **valtion toimien tukemana** alaspainetusta Kemijokivarren perintöhistoriasta. Kirjan toisen painoksen jälkeen aloitettujen **tutkinta toimien** tuloksena ja kärsivällisyydellä tarinan yllättävin kokonaisuus Suomessa aiheesta muodostui. Tämä kirjan viimeinen pianos muutoksineen ja lisäyksineen sisältää tarkastelun historiallisen talonpoikauskulttuurin säilyttämiseen **vaikuttavista tekijöistä joitten vaikutuksesta kansalaisten tietoisuus ja kiinnostus muodostuu**. Tärkeimpien tekijä ryhmien yhteenveto seuraa, yksityiskohdat Liitteessä N ja muut huomioitavat toteamukset Liitteissä O & P.*

1. Miksi Museovirasto **valtion viranomaisena**, Museoviraston Alueellinen Tornionlaakson vastuumuseo ja muut kulttuuri toimintaan liittyvät yhteisöt eivät ole osoittaneet huomiota tai minkään tason kiinnostusta yksityisen omistajan toimesta tehdyn historiallisen talonpoikauskulttuuri museo-tason työstä paikalla?

2. Miksi Keminmaan kunta **alue viranomaisena** on piittaamaton esille tuodusta historiallisesta talonpoikauskulttuurista mikä edustaa Kemijokivarren arvokasta katoamisen partaalla olevaa loheen perustuvaa talonpoikaishistoriaa. Kemijoen lohi oli tunnettu harvinaisuus Suomessa ja Euroopassa! Isohaaran voimalaitospato Kemijoen suussa Perämereen hävitti tämän ja oli alueen perintöhistoria tulevaisuuden lopun alku.

3. Miksi alueen historiasta tiedävät viralliset Paikallismuseo ja kulttuuri-seuran edustajat ovat olleet hiljaa (vierailu kutsusta huolimatta ja *tietoisia hankkeesta*) osoittamatta huomiota hankkeeseen mikä edustaa Ala-Kemijoen **kantatilojen perintöhistoriaa parhaimmassa kokonaisuudessa mitä Scandinaviasta löytyy**. Tämän näkyvän paikan ohijäminen edusti linjautuvaa ennakkoluuloista ja ylimielistä asennoitumista aluehistoriaan.

Esilletuonnin jälkeen on todettu ylempien tekijöitten **rajoittava vaikutus** paikan harvinaisen museo-tason materiaalihistorian säilyttämismahdollisuuksiin yksityiselle omistajalle. Tarina ottaa **tärkeänä huomioida ja vahvistaa mainittujen tekijöitten voimakas vaikutus**, selvittää eri yhteyksissä tuleville polville ja vahvistaa tämän tiedon jääminen kirjoitettuun aluehistoriaan.

*Nakkulan tila oli Suomessa ja Scandinavian tasolla harvinainen esihistorialliselta ajalta tuleva perintötila jonka Historiallisen Talonpoikauskulttuurin kokonaisuus tuli esille erikoisen laajana kotitontin ollessa vielä alkuperäisen suvun omistuksessa. Perintötila oli nauttinut vuosisatoja suotuisista paikka ja alue ominaisuuksista. Esiintyvässä kulttuurihistoria ilmapiirissä ulkomaille asuvalle kirjoittajalle historian esilletuonti työllä oli omat haasteensa ja vaikeutensa. Koska tähän oli jo alunperin varauduttu niin tilanne ei ollut kaiken kaatava ja tarkoitus oli hankkeen edetessä selvittää tilanne. Suunnitelma kehittyi odottaen kärsivällisesti vuosien työhön läheisesti liittyvien ja pitkien vireillä olevien toimintojen tuloksia vahvistukseksi. Vuosisatojen kuluessa suvulle tällä paikalla oli kehittynyt **tapaus ja tilanne kohtaista Ymmärtäväisyyttä ja Juurrettavuutta**. Tämä painos lopettaa työn ja esittää tarinan kokonaisuutena. Suvussa tunnettiin moraalinen vastuu alueen harvinaiselle historialle huolimatta siitä että positiivisten vaikutteitten mukana tulee esille negatiivisia vaikutteita mitkä täytyi huomioida ja tuleville polville selvittää. Tällaisen ajattelutavan on todettu olevan alueelle outo mutta se omalla tavallaan **vahvistaa paikan ja sijainnin kokonaisuuden merkityksen** ja vuosisatojen taloudelliset perusteet Nakkulan suvulle tällä haasteellisella mutta merkittävällä paikalla Kemijoki varressa.*

KEMIJOKIVARREN AJATON
HISTORIA
EUROOPAN TUNNETUIN LOHIJOKI
&
SCANDINAVIAN HARVINAISIN
HISTORIALLINEN
TALONPOIKASKULTTUURI
JOEN TÖRMILLÄ

Edelliset painokset totesivat kuinka ensisijainen tarkoitus kirjan julkaisulle oli yksinkertainen ja selvä: **esittää ja historialle säilyttää harvinaista historiallista talonpoikauskulttuuria parhaimmillaan**. Lisäksi, tämän tason ja harvinaisen kulttuurihistorian esilletuonti ja säilyttämisen vastaisia tekijöitä alueella ei voinut mitenkään jättää huomioimatta. Lukija tarvitsee kärsivällisyyttä ja aikaa talonpoikauskulttuurin laajuuden, monien vaikuttavien tekijöitten ja totemuksien ymmärtämiseksi. Monet eivät katso tarinan kokonaisuutta hyötyisänä ja huomoita ansaitsevana, mikä kirjoittajalle jo työn alusta oli selvä. **Esitys on kiistämättömästi**

aiheen harvinaisin Suomessa ja ylikatsotuin Scandinavian talonpoikaishistoriassa. Alueellisesti Liite G.1 selvittää syitä. Yksityiskohtia ja toteamuksia on Liitteessä N.

Joten ei ehkä ollenkaan yllättäen, työn alusta alkaen varsinaisen perintöhistoria tiedon kehittämisen lisäksi hanketyön haasteet, huomiot ja toteamukset alkoivat tulla lisääntyvään tärkeiksi ja tarina kehittyi alkuperäistä suunnitelmaa laajemmaksi, enemmän aikaa vaativaksi lisäyksineen ja useine kirjan painoksineen. ***Tilanteen kehittyessä alueen suhtautuminen hanketta kohtaan todettiin olevan kristallin selvä. Kirja voi ainoastaan jättää Ala-Kemijoen alueen kulttuuriperintö asenteesta leiman mikä tarinan kokonaisuuden pohjalta on esitettävä.***

Tunnustetaan että kirjoittajan taustasta johtuen kirjoitus poikkeaa nykyisestä Suomen kirjakielestä ja virheellisyyksiä lukija helposti löytää. Tämä ei varsinaista historia tietoa muuta. **Kiinnostuneille tarinan historiatäyteen sisällön pysymistä suositellaan lukemisen polttopisteeksi.** Tarina keskittyy Ala-Kemijokivarren perintö - ja kantatilojen kulttuuriperintöön ja savupirttikulttuuri ajan elämään. Kirjan kansisivun keskimäinen valokuva Prof. Kustaa Viikun Lohikirjasta osoittaa Euroopan suurimman Korvan karsinapadon Ylä-karsinan Nakkulan ja Lääkön tilojen rajalla Kemijoessa. Tässä kuvassa Nakkulan, Lääkön ja Flänkkilän tilojen pihapiirit ovat joen törmällä sisältäen Nakkulan 1600-luvun savupirttitalon ylimmässä kansikuvassa; kirjoittaja istuu piipun vieressä. Kannen alin kuva esittää paikan rinteestä esille tulleen yllättävän puolitehdasmittakaavaisen Harkkouuni-Masuuni rakennelman kaavion missä suomalmi jalostettiin myynti-raudaksi. Sijainti oli todennäköisesti jo toinen tilan mailla Suntiokummun jälkeen ja ainoa säilynyt rakennelma Suomen Lapissa ja Scandinaviassa.

Liite M tarkastelee lohikalatuksen vaiheita ja Liite N Historiallisen Talonpoikauskulttuurin tilannetta Suomessa, ymmärrystä ja yleistä asennoitumista - **yllättävä esilletuonti**. Liitteet O ja P esittävät Kulttuurihistoriasta kiinnostuneille mietelmiä ja toteamuksia mitkä kehittyivät hanketta lopeteltaessa ja valmistelua paikan omistustuksen muutokseen suvun ulkopuolelle.

Nakkulan (Nacku) perintötilan ja kadonneen Sihtuunan Saari Alue tausta pohjana, tarina tuo esille unohdettua Sihtuunan (Liedakkalan kylä) keskustan talonpoikauskulttuuri taustaa. Kirja perustuu Nakkulassa kasvaneen, Kanadassa pitkään asuneen, Dr. Kaupin alueen - ja sukupaikan tuntemukseen, Nakkulassa säilyneeseen aineistoon sekä viitemateriaaliin. Nakkula edustaa tyypillisen maalaistilan paikkaa Sihtuunan Saaren Keskustan v. 1000-1100 alkuajoilta. Saari muodostui Kapean Putaan mantereesta eroittamasta maaosuudesta Kemijoan ja Rovaniementien välissä sisältäen kuuden perintö - ja kantatilan kotitontit. Nakkulan kotitontti Kemijoan ja Rovaniementien välissä on ainoa säilynyt ja alkuperäisen suvun omistuksessa pysynyt paikka missä 1600-luvun peräpohjalaistyylinen savupirttitalo yhä seisoo - ainoa sellainen Pohjois - Suomessa. Kuten jo mainittu, paikalta tuli myös yllättäen esille maanalainen puolitehdasmittakaavan rakennelma missä suomalmi jalostettiin raudaksi.

Juuresta Lähtien

Kansalliselta, Alueelliselta Ja Kylä Tasolta

P. K. Kauppi

Tarina käsittelee kadonneen Sihtuunan (Liedakkalan) Saaren kanta - ja perintötilojen elämää Ala-Kemijokivarren Suomen Lapissa Ruotsin rajan läheisyydessä. Todetaan Historiallisen Talonpoikaskulttuurin kokonaisuuden alueella olleen yllättävän laaja. Alueasutuksen alkuperä saarella menee esihistorialliselle ajalle ja tarina vie lukijan savupirtti aikaan seuraten kehitystä, alueellisia muutoksia ja rappeutumista muuttuvien olosuhteitten alla. Sijainti tekijöistä muodostuvat erikoispiirteet, maan nousu ja ajan kulu auttavat ymmärtämään savupirtti tilojen jatkuvia muutoksia ja olemassaolon haasteita. Kirjoittaja, Dr. Kauppi, on Kanadassa pitkään asunut alueen alkuperäisen Nakkulan (Nacku) perintötilan suvun jälkeläinen.

Ei tarvitse mennä ajassa takaisin pitkälle kun alue oli lähellä Perämerta ja avoin laivaliikenteelle. Kemijoen lohi teki kehityksen mahdolliseksi ja oli yksi elämän perustekijöistä. Tarina esitetyssä kokonaisuudessa on Pohjoismaitten talonpoikauskulttuurille merkittävä mutta valtiollisella tasolla vähän toivottu yllätys Ala-Kemijoen alueelta. Tarina tuo esille yllättävän maa-laajuisen talonpoikauskulttuuri ylikatsonnan. Tarina liittyy Nakkulan perintötilan taustaan, kehitykseen ja rappeutumiseen. Kirjoitus ja muista vaikeuksista huolimatta tarina on useista tekijöistä muodostuva silmiä avaava esilletuonti Pohjoismaitten yhtyneestä talonpoikaskulttuurista.

Merkittävimmät tekijät Nakkulan tilalla:

- 1600-luvun savupirtti talo on yhä paikalla, ainoa sellainen säilynyt Pohjois-Suomessa (kannessa).
- Teolliseen hyötykäyttöön tarkoitettu puolitehdas mitan talonpoikaisraudan valmistuksen paikka suomalmista edustaa harvinaisen kehittyntä löytöä Suomessa (kaavio kannessa). Kaivaus toi esille sulatusuunin viimeisen panoksen koskemattomana kun raudan valmistus paikalla loppui. Lyhyt suomalmin vesi- ja maakuljetus ja raudan kuljetus Kemijoessa Perämereen olivat sijaintipaikalle etu.
- Euroopan suurimman karsinapadon (Korvan) Ylä-karsina Kemijoessa oli kohdalla (kannessa) ja pato oli tilalle erittäin merkittävä. Nakkula oli keskus Korvan padon rakentamisessa ja toiminnan tarkkailussa.

Neljä tekijää joitten yhteisvaikutuksesta sukutilan perintöhistoriallinen tausta on säilynyt:

- Kemijoen historiallinen lohikalastus, paikan ja alueen erikoiset olosuhteet
- Vuosisatojen talonpoikaisraudan valmistus alkoi tilan Suntiokummun mailla ja päättyi kotitontilla
- Tilan suhteellinen koko, erittäin merkityksellinen vaikeina aikoina
- Tila pysyi alkuperäisessä suvussa esihistorialliselta ajalta tulleen, avain tauottomaan jatkuvuuteen

Merkittävin tekijä Suomen vanhimman maalaistila-perintötilan pysymiseen suvussa oli **Pohjois-Suomen historian aikaisessa vaiheessa alkanut SuoMalmin hyötykäyttö**. Talonpoikais Raudan alkeellinen valmistus alkoi Nakkulan mailla, Suntiokummulla suomalmipitoisen vesi-suon ääressä, kehittyi ja loppui puolitehdas mitassa kotitontilla 1800-luvulla. Suvun ymmärrys tilan maitten ja kotitontin sijainnista, malmin kuljetus olosuhteet, raudan kuljetus Kemijoessa ja maannousun hyötykäyttö oli avain suvun vuosisatojen elämälle paikalla.